

Legyél Te is természetbúvár!

Természetismereti vetélkedő
9-13. osztályos tanulóknak

2. forduló

A Natura 2000-ről általában
A vizes élőhelyek jellegzetes Natura 2000 fajai

Csapatnév:

Beküldési határidő: 2021. április 16.

Figyelem!

A feladatlapokat kézzel kérjük kitölteni, és szkennelés után
digitálisan visszaküldeni az alábbi email címre: **BocsoA@bnpi.hu**

1. feladat: A Natura 2000 hálózat

Döntsétek el az alábbi állításokról, hogy igazak vagy hamisak! Írjátok a megfelelő betűjelet az állítás elé!

- H Az ENSZ által létrehozott természetvédelmi kezdeményezés.
- H 1979 óta létezik.
- I Szárazföldi és tengeri területek is tartoznak a hálózathoz.
- H A közösségi szinten ritka, veszélyeztetett, ún. „zászlós”-fajok védelmére koncentrál.
- I A hálózatba tartozó területeken az emberi tevékenység nem tilos, inkább a természetbarát gazdálkodásra próbálnak ösztönözni.
- I A korábban már védett területeken kívül is hoztak létre Natura 2000 területeket.
- I Két irányelven alapul: madárvédelmi irányelv és élőhelyvédelmi irányelv.
- H A területek kijelölése országonként más-más módszer szerint történt.
- I Hazánk területének kb. 21%-a része a Natura 2000 hálózatnak.

Melyik életföldrajzi (biogeográfiai) régióba tartozik Magyarország?

[pannon biogeográfiai régió](#)

2. feladat: Szikesek

A vizes élőhelyek egy különleges típusát képviselik a szikes területek, amelyek nem csak hazai szinten, de európai viszonylatban is kiemelkedő értéket képviselnek.

Magyarországon két nagytájunkra is jellemző a szikesedés. Melyek ezek?

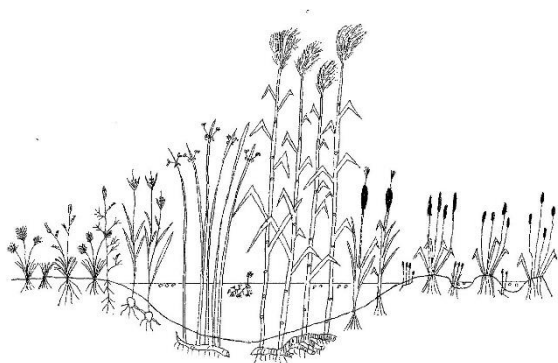
[Alföld, Kisalföld](#)

Milyen környezeti feltételek okozzák a szikesedést? Mi jellemző az ilyen területekre?

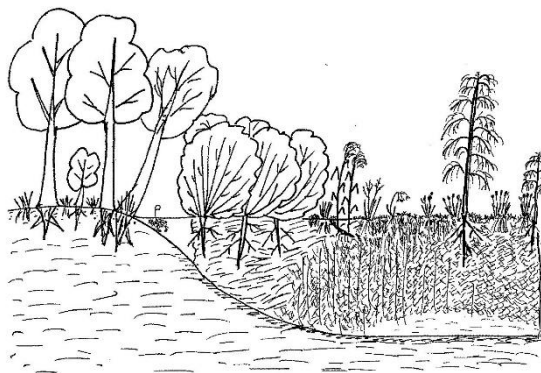
(Az utolsó két állításnál húzzátok alá a megfelelő szót.)

- A talajvíz helyzete a felszínhez viszonyítva: magas / felszínközeli
- A talajvíz sótartalma magas
- A csapadék kevesebb, mint a párolgás
- A talaj kémhatása lúgos
- Ilyen területeken a leginkább természetbarát gazdálkodási forma a szántóföldként / legelőként / rizsföldként történő hasznosítás.
- Vízháztartásuk állandó / erősen ingadozó.

A szikesek jellegzetes vizes élőhelyei az ún. szikes mocsarak. Melyik rajz ábrázolja őket?

A

B

A kárpát-medencei szikeseink „pannon szikesek” néven szerepelnek a Natura 2000 jelölő élőhelyek listáján. Hasonló adottságú területekkel Európa más vidékén is találkozhatunk. A felsoroltak közül melyik országban NEM fordulnak elő szikesek? Karikázzátok be a helyes választ!

e) Románia

f) Spanyolország

g) Nagy-Britannia

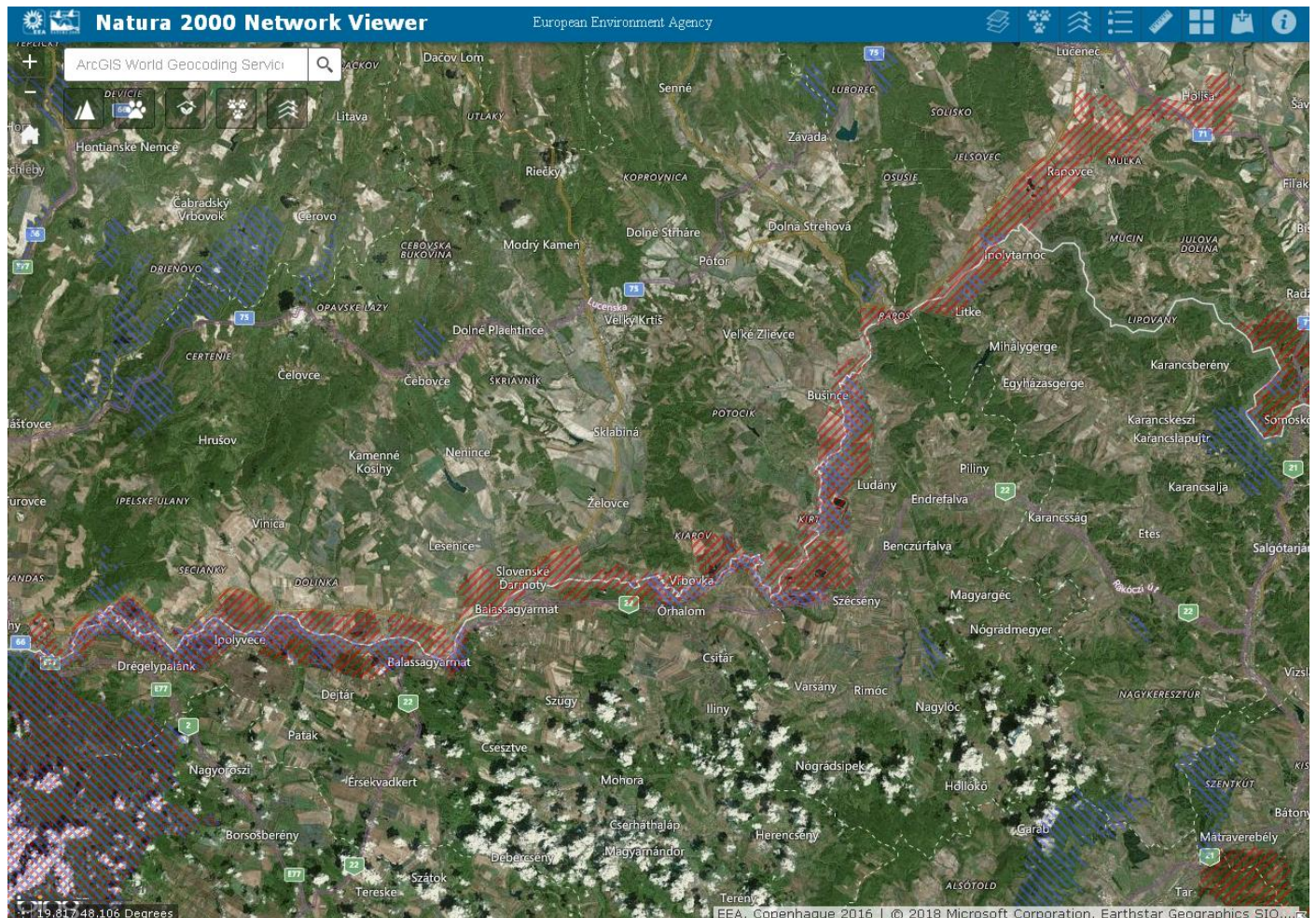
h) Franciaország

3. feladat: Az Ipoly-völgy Natura 2000 vizes élőhelyei

Nógrád megye legjelentősebb, Natura 2000 hálózathoz tartozó vizes élőhelyei az Ipoly mentén találhatóak. Az alábbi térkép a folyót kísérő Natura 2000 területeket ábrázolja. Piros csíkozás jelöli a madárvédelmi területeket, kék csíkozás a természetmegőrzési területeket.

A térkép nagyobb méretben elérhető itt:

<https://drive.google.com/file/d/1cGboDiCzR9PXP9zszEoELHg0a1SAa2uM/view?usp=sharing>

A térkép alapján néhány mondatban jellemezzék a Natura 2000 célkitűzések megvalósulását az Ipoly mentén! Válaszotokban térjete ki az alábbi szempontokra:

- A Natura 2000 területek elhelyezkedése, egymáshoz viszonyított helyzete.
- Hogyan értelmezhető az ökológiai hálózat fogalma ebben az esetben?
- Természetvédelem és országhatárok a Natura 2000 hálózatban.

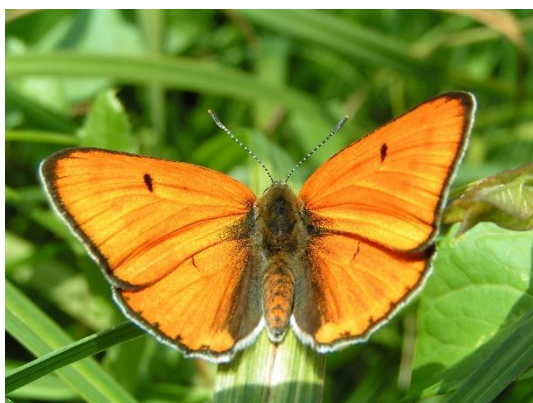
A madárvédelmi és természetmegőrzési területek között átfedés van. A területek sok esetben egymáshoz kapcsolódnak, szinte megszakítás nélkül kísérik végig az Ipoly folyót. A Natura 2000 területeknek köszönhetően egy ökológiai folyosó jön létre a folyó mentén, védett területek láncolata alakul ki, biztosítva az összeköttetést az egyes területek között. Az Ipoly mentén megvalósul a határon átnyúló természetvédelem: Magyarországon és Szlovákiában is ugyanazon szempontok szerint történt meg a Natura 2000 területek kijelölése. A védett területek láncolata elősegíti a természetvédelmi célok hatékony megvalósítását az országhatár mindkét oldalán.

4. feladat: Vizes élőhelyek Natura 2000 fajai

A vizes élőhelyek lakói sok szempontból egymásra vannak utalva. Nevezzétek meg a képen látható Natura 2000 fajokat, majd kössétek össze a jobb oldali oszlopban szereplő élőlényvel, amellyel szaporodási szempontból szoros kapcsolatban áll!

szivárványos ökle

nagy tűzlepke

dunai tarajosgöte

vérfű-hangyaboglárka

őszi vérfű

vízi harmatkása

festőkagyló

lósóska

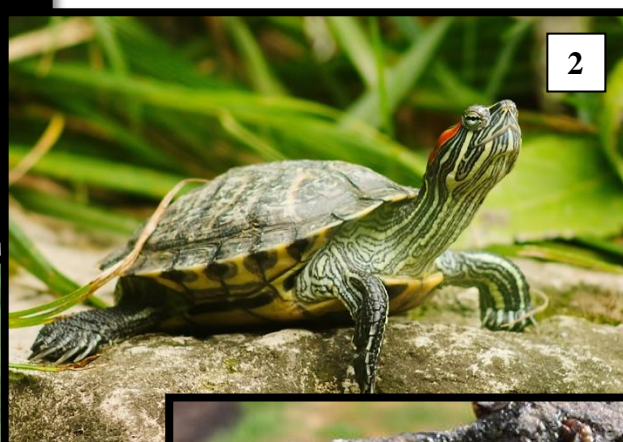
5. feladat: Biológiai invázió

A védett és Natura 2000 területeken számos problémát okoznak az ún. özönfajok – vagyis azok a más földrésről származó növények vagy állatok, amelyek új élőhelyükön agresszív terjedésükkel kiszorítják az őshonos élőlényeket.

Az alábbi feladatban néhány gyakori, a vizes élőhelyeket fenyegető fajt mutatunk be. Töltsétek ki a táblázatot! Az utolsó oszlopba egy olyan Natura 2000 faj nevét írjátok, amelyre nézve veszélyt jelent a terjedése!

A hazai Natura 2000 fajokról bővebb információt itt találtok: <https://termeszetvedelmikezeles.hu/>

Név	Fotó száma	Származási hely	Melyik Natura 2000 fajt veszélyezteti? *
Naphal	1	Amerika	szivárványos ökle
Vörösfülű ékszerteknős	2	Amerika	mocsári teknős
Amuri kagyló	3	Ázsia	tompa folyamkagyló
új-zélandi iszapcsiga	4	Óceánia	hasas törpecsiga
Cifrarák	5	Amerika	folyami rák

* Az itt feltüntetett fajokon kívül több helyes megoldás is van. A hivatkozott honlapon szereplő, azonos fajcsoportba tartozó valamennyi élőlény neve elfogadható.

TEREPI FELADAT: Kételtűek megfigyelése a választott vizes élőhelyen

A második fordulóban arra kérünk benneteket, hogy kísérjétek figyelemmel a kiválasztott vizes élőhely életét. Ebben az időszakban, kora tavasszal kerül sor például a békák nászára. A kételtűek ilyenkor nagy számban keresik fel a kisvizeket szaporodás és peterakás céljából.

Amit várunk tőletek: március 20. és április 16. között heti rendszerességgel (összesen 4 alkalommal) keressétek fel a vizsgált területet, és figyeljétek meg, hogy vannak-e kételtűek a vízben vagy a közelben, esetleg vannak-e már lerakott peték. Az alábbi információkat mindenképpen jegyezzétek fel:

- Milyen időjárás volt az adott héten? Hogyan alakult a hőmérséklet, volt-e csapadék?
- Mely napon kerestétek fel a területet? Milyen napszakban történt a látogatás, és akkor milyen idő volt?
- Látogatásotok idején voltak-e kételtűek a területen?
- Voltak-e lerakott peték a vízben? Ha igen, mennyi és milyen típusú (petecsomó, petezsinór)?
- A mellékelt határozó alapján próbáljátok meg beazonosítani a peték tulajdonosait!

Megfigyeléseiteket kézirásos formában vessétek papírra, majd szkenneljétek be, és a terepbejárásokról készült fotókkal együtt (3 fotó/alkalom, összesen 12 db kép) küldjétek meg nekünk.

A petehatározót itt találjátok:

https://drive.google.com/file/d/1jJ0_r9KnHw8TkjtN2N-xwLoZg1clElqs/view?usp=sharing

A békák határozásához itt találtok segítséget:

<https://www.mme.hu/keteltuek-es-hullok>

Illetve használhatjátok az MME kételtű- és hüllőhatározó alkalmazását is.

Élményekben gazdag vizsgálódást kívánunk!